

Nuorttanaste

»Gæca dam Ibmel labba,
gutte mailme suddo guodda!«

»Son dagai rafhe su ruosa
varai bokte.«

No. 3

9ad jakkegærdde

Nuorttanaste maksa ovta kruvna jakkoda
gast, bladde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe lutte.

15ad Februar 1907.

Nuorttanaste olgusbeatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Mu 11ad dibmo læi dalle go mon dovddim vnoiŋa ravkkama

Okta sardnedægje muittala: Mut-
tom jage dast ouddal bottim mon ov-
ta teregbuocece jabme nuorra olbma
lusa. Doavter læi gieskad su lutte
fidnam ja iskam su ja cækkam, atte
son i æle gukka.

Dat duodalaš dieđetus læi suorga-
tam dam nuorra olbma. Son i jak-
kam, atte su loappa læi nu lakka.
Dorvotes gæcāstagaiguim gæcāi son
mu ala ja celki: »Mon læm submitam
— dam — — — ja dal læ — dat —
ila maŋŋed.«

»Maid læk don submitam?«

»Vuoi papačam, mon læm sub-
mitam mu sillom bestujume.«

»Ik alma. Muite rievvara Jesu-
sa baldast.«

»Rievvar i læm goassege cækk-
kam Bassevuigŋi: »Gaida must erit!«
Mutto dam læm mon dakkam golma
gærde, ja dal čuogja dobbe mu siste:
»Gaida dal maidai don must erit!«

Dat jabme olmai vællai dal oane-
kaš aige jaska ja šuki lossadet; ja de
algi son fast muittalet:

»Muttom aige dast ouddal legjim
mon morrašest mu sillom bestujume
diti. Ibmel Vuoiŋa læi famolažat
mu alde. Nuft rakkaset ja liggoset
čuojai mu siste: »Oca dal du silod
bestujume. Ale ajet šat ovtage čalb-
meravkkalæme gukkeb!«

Mutto mon vastedegjim: »Gal
vela læ aigge. Gaida mu lutte erit
dam have. Gal mon maŋŋel ocam
Ibmela.« Daggo bokte ajetim mon
ječam. Mon šaddim galmas ja garas.

Maŋŋel læm mon ællam moraš-
kætta mu sillom bestujume dafhost.«

Ja mutto don ik galga vajaldat-
tet,« celkkim mon, »atte olmuš matta
bestujuvvut dam maŋemuš daihe dam
11ad dimost.«

Nuft gal, mutto mu 11ad dibmo
læi, dalle go mon dovddim Bassevuoi-
ŋa ravkkama,« vastedi dat buocece,
nuorra jabme olmai. »Dam aige ra-
jest im læk mon dovddam Bassevuoi-
ŋa muitotusa daihe ravkkama. Mon
læm lappum. Mon manam gadotussi.
— Mon læm Ibmel Vuoiŋa luttam erit
agjam. Mon læm mu bæstam vuovd-
dam halbes haddai. Ja dal læ ila
maŋŋed! Agalažat ila maŋŋed!«

Daina vaddalusain jami dat lik-
kotes olmai.

Rakis lokke, dat dapatus li-
kastatti mu, ja dam rajest læm mon
jurdašam alelassi čuorvvot buokaidi:
»Allek vuostaičuožo Ibmel Vuoiŋa.
Dat 11ad ja maŋemuš dibmo læ, go
Ibmel Vuoiŋa ravkka du Jos læ
goassege du ællemaigest vaddes Ibmel
gavdnat, de læ dat buoccamšengast.
Vaddesvuodak gavdnujek galle, go don
læk nuorra ja dœvas Jesusa gavdnat;
mutto loge duhat gærde stuoreb ja æ-
neb læk vaddesvuodak go davdda,
bavčas ja jabmemballo læ du gidda
valddam. Damditi alge dal occat Je-
susa.

Dat darolaš miššonsærvve

stuora bargo doaimata daina moadde
lagaš barggobaikin Sulust, Madagas-
karest ja Kinast. Dobbe barggujuvvu
skuvlai bokte, buocci dalkkodæme
bokte, mannasidai bokte ja spitaldav-
dast gillajægje olbmui særvest bargga
dat miššon maidai, ja buok dam ra-
kisvuoda bargo bokte rabasta dat gæi-
no dam evangeliumi, mi alelassi læ
Ibmel fabmo bestujubmai buok gata-
vaš sieloidi.

Stuora buristsivdnadus læ čuv-
vum dam miššonbargo, ja dat læ
sturrum æmbo ja æmbo; mutto dađe-
mielde go barggo læ vidanam ja ođ-
đa barggobaikkek læk valddujuvum,
de læk maidai golatusak lassanam.
Aido dal darbašuvvujek ollo ruđak
sikke Kinast ja Maddagaskarest, ja
Norga almug, gutte læ dam miššon
algatam ja bajasdoallam dam ragjai,
berre giedas geiggit ain viššalæbbo.
Mi, gæk čuovggadasast ællep, berrep
muittet sin, gæk murkost ja sævdnja-
dasast elek bakenvuodast. Mist læ
čuovgga; dastgo mist læ Kristusa e-
vangelium. Dat læ galle buorre, atte
mi sardnedegjid oažžop ječamek gas-
ki ja makset daidi manga have vel
buore balkage; mutto dast i læk buok.
Jesus læ goččom min sardnedet evan-
gelium obba mailbmai.

Don »Nuorttanaste« lokke, lækgo don
goassege addam ørage miššoni bakeni
gaskast. Jos don dam ik læk dak-
kam, de dalle don ik læk læmaš ber-
gamen evangelium viddedet sevdujis
baikedi. Mutto daidak don dagjat,
nuftgo mon læm gullam ædnagin:
»Mist læk bakenak min ječamek æd-
namest, æp mi darbaš vuolgget guk-
kelidi.« Lekus dal daina, moft læža,
mutto okta dingga læ čielgas: Min
ædnamest læk buokak gastašuvvum
ja si læk maidai oapatuvvum krista-
lašvuoda oppoi. Si buokak dittek
gæino likkoi ja audogasvutti, ja dat
atte buokak dam gæino mielde æi
vagjol læ fast æra ašše. Don siello,
gutte læk muosatam bestujume njal-
gesvuoda, ainasrak berrek dakkat maid
satak viddedet Kristusa audogassan-
dakke evangelium mailmest.

Okta savceagavppe.

Muttom darogiel blađest čuožžo okta mainas, mi sistesdoalla stuora duottvuoda. Muttom bonde valdi okti ovta nuora olbma barggoi; mutto son i dovddem dam olbma harjane mid. Mutto farga fuobmaši son, atte dat olmai læi vaibmel garrem-jukkamušaidi. Son læi harjetam ječas jukkat, ja dat harjanæbme valdi sust ollo barggonavcaid.

Bonde celki muttom bæive olmai: »Jovna, mon addam dudnji ovta mu buoremus savcain, jos don hæitak jukkamest, nuft gukka go don mu dalost læek.«

»Nađe fal, dat læ gavppe« vastedi olmai,

Mutto bondest læi aldes maidai olles bardne, gutte dam sagastallam guldali. Son gæčasti bajas ja celki: »Ačče, ikgo don addaši mudnjige ovta savca, jos mon hæitam jukkamest.« »Addam gal dudnjige ovta, jos hæitak jukkamest,« vastedi ačče.

Mutto de bodi maidai dat nuoramus ucca gandaš ja jærrali: »Ačče, imgo monge ožuši ovta savca, jos mon im alge goassege jukkat?«

»Oažok galle donge,« vastedi ačče.

Moadde minuata dast mañnel bođi dat ucca gandaš fast ačes lusa ja celki: »Ačče, igo dat lifči buoremus, atte donge valdašik aldsesad ovta savca donge?«

»Im mon dieđe,« vastedi ačče ja algi garraset jurdašet, ja oanekaš boddo gæčest bakkodi son: »Mon oažom gæčæalet, oaidnet moft manna.«

Olbmuk gulle mañnel bonde muittalamen, atte dat læi dat buoremus savceagavppe, maid son obba su ælemagstes læi dakkam.

Alaska-brævva.

Holy Crose mission 22/12 1906.

Mon maidai čalam véhaš muittalusai ja bivdam saje »Nuorttanaste.« Mon maidai læm lokkam »Nuorttanaste« ja læm likom hui burist dasa. Dat læ buorre Sabmelažaidi go bottek Samegiel blađek, satte si fal doalašegje daid. Gulam gal, atte muttomak nimmurek; mutto mon dajam: Dat læi buorre dakk. Dačain, go si algge bajasčuvvggitusa viddedet čallagi bokte

Sami gaski Sami ječasek gilli. Daggo bokte matta maidai Samegiella bisotuvvut. Boastovuotta læ mu mielast dat, atte Samegiella galgga vašotuvvut. Mutto dat læ visses, atte Samek darbašek bajasčuvvggitusa, dastgo nuft gukka go Samek giddadollek sin boares vieroinæsek, de orruk si dam muddost, go si læk læmaš. Damditi berrep mi Samek barggat doallat ja lokkat buok, mi læ min gilli oažžomest.

Modin sanin gæčælám mon dal sagaid muittalet dam rikast.

Alfred Nielma, gutte deike læ boattam Guovddagæinost ja læ dal dabe Alaskast, læ loanas valddam statast boccuid. Sust læk dal juo 1000 boccu. Son juokke jage vuovdda 5000 dollar oudast bocubierno. Hadde dabe læ 50 cent kilobælest ja muttomín vel olles dollarge. Sust læ maidai ollo rutta. Son læ vuovddam golle claimaid dam rigges Cap-Nomest 50 duhat dollar oudast. Son diggoi 4 jage dam rigges golle claima alde, ja mañemus son dan vuiti. Son læ galle Sabmelaš (?), mutto læi nuft visses, atte bagjel manai daid amerikanalaš olbmaid (?). Sust læi krambuvri dabe Alaskast. Galvo oažoi son San Franciskost, skipalasta juokke jage.

Sust læk 5 ranga ja 7 bædnag, maiguim son lavve vuogjet gavpug gaskaid. Juokke bæna maksa 100 dollar. Son læ dal 27 jage boares.

Klemet B. Boine gækka vuolget dam jage Garašjokki. A. A. Bahr. ja Johan Ravdna læba gullu Candle gavpugest, ja læba vuovddam claimaidska stuora ruđa oudast — 20 duhat kruvna oudast, ja gullu atte Klemet Boine & Co. læk oastam ollo claimaid dam dalve.

Mathis Nilluko ja Iver Vest læba Candle golle barggamen. ja sodno guovddo mauna burist.

Samuel Balto, John Andersen ja O. Olsen læk Cap Nomest. Marit Bitti Balto læska maidai læ dobbe, sust læk 3 muña.

Lægo oktage arbolaš Amund Hansen rokkest? Rutta læ baccam valljest. Hans Samuelsen læ vuolggenen Lævdnjajokki akas viežžat.

Gi vuolgaši Alaskai, jos oažžo bilæta fria?

W. N. Balto.

Okta amerikanalaš

damppa manai gieskad muttom skonert ala. Lakka 200 passešera masse hægasek dam bokte. Muttomak dušše merri ja muttomak gollu jamas. 19 gagjujuvvujegje.

Okta damppa

mi læi mannaimen malmalastain Narvikast Rotterdammi balatuvvu, atte læ duššam matke ala. Dat læi okta darolaš damppa Sandefjorast erit, dušše 2 jage boares.

Norga ja Suomaenam

leba dak rikak, maina uccemusat jukkujuvvu garrem-jukkamuš buok bajasčuvvgijuvvum rikai gaskast.

Ja Norga ja Hollanda læba dak rikak, gost ænemusat kafe jukkujuvvu.

Lofot-bivddo

læ dam ragjai læmaš fuodne, ja dalkek læk læmaš garras. Sæktevadne læ maidai læmaš manga bivddohamanest.

Frelsesarmea

generala daihe oaivamus Wiljam Booth, læ gieskad fidnam Kristianiast. Son læ dal 80 jage boares, mutto ain læ hævskalaš ja virkkoi. Son sardneda 2 ja 3 gærde juokke bæive ja buok vitta mailmeoase čađa jotta. Son læ Kristusa evangelium bokte bajasčuožžaldattam jukkid juokke laganeš. Vaivašid læ son sin stuora hædest væketam. Bargotesgiedaidi læ son bargo skappoin. Min mielast gal orro, go mi oaidnep frelsesarnea, atte sin barggamvuokke læ imašlaš; mutto go mi oaidnep, maid general Booth ja su vækka dakket daina stuora gavpugin mailme mietta, de mi æp satte, jos mi vanhurskaset ja oamedovdo viggatusa mielde galggap sardnot, æra cælkket, go atte buristsivdneduvvum bargo læk si doaimatam. Mi æp satte — nuftgo ædnag daidemættom olbmuk dakkek — dubmit buok værren, mi i læk aido jure min harjanæme vuoge mielde. Ja savvamest lifči, atte olbmuk min aige boadašegje dam mærrai, atte buok duomo bijašegje su gitti, gutte dubme sikke ællid ja jabmid.

Okta stuoradiggeolmai

Bernhard Hansen Flækkafjorast læ stuoradiggai ouddanbuktam arvvalusa

dam birra, atte boares olbmuidi galgaši pensiona, nuft ette daggarak, gæk læk dævdam 70 jage ožžuk pension jakkasažat 200 kruvna. Dasa darbašuvvu arvo mielde 23 miljon kruvna statakasast. Hansen arvvala, atte dat summa i galga sisa ožuduvvut baggi-juvvut prämiai bokte nuftgo læ dabalaš albmuğa forsikringast, mutto duollo bokte muttom darbašlaš dingai ala daihe arbbeværo aledume bokte ja 3 miljon kruvna golatusain soatteveki ucedæme bokte.

Dalve Amerikast.

Hirbmos muotaborgak læk orostattam joralmasa Newyorka birrasin. Muotaskalvek gidda bælnjæljad ut. Čiegnalak hettijek dollavavnoi jottemest. Ædnag likkotesvuodak læk dpatuvvam. Hospitalai buocce aidardægjin læ læmaš ollo barggo. Garra buollašak læk læmaš maidai dobbe. Davve-Dakotast gavdnujek olles bærrasak jamas gol- lum. Daggar čoaskemak æi læk daina baikin læmaš manga jakkai.

Buollam fabrikak.

Skien gavpugest læ okta millo buollam. Dat læi rakaduvvum olgo- cædnamlas servin ia mavsi arvo mielde 750 duhat kruvna.

Sarpsborgast maidai buli okta millo gieskad. Dat læi assurerijuvvum 900 duhat kruvna oudast, galvo mi dom siste læi, maidai læi assurerijuvvum.

Bergenest bulle Dale fabrikak. Galvo dobbe buli 400 duhat kruvna oudast.

H. I. Olsen

Lagesvuonast čalla »Sagai Muttalægje« maņemus nummarest: »Buok dat politikalaš naggo orro mu mielast heivve- mættom čallet »Nuorttanastai.« Mu mielast orro dat sagga vuokkasæbbo, go »Nuorttanaste« oažžo adnet su kristalaš sisdoalatusas dal nuftgo oudalge.

Must læ sëmna oaivvel dam ase harrai go H. I. Olsenest. »Nuorttanaste« i læk mikkege politikalaš bla- did; mutto doallek læk min manga gærde bigjam givsadusa vuollai, go læk sädim migjidi bittaid, mai sist- doallo læ læmaš politikalaš. Ollo dag- gar bittai læp mi ferttim bapirkori suppit, mutto æp mi læk dam sattam dakkat buok bittaguim, æra saniguim cælkket: Baha læ læmaš alo biettalet

sisavaldemest. Mutto buoremus lifči, atte doallek æi čalači politikalaš asi birra min blađđai obbanassige. I læk galle nuft ibmerdæmest, atte mi jak- kep, atte læ boastot go olmuš ouddan- bukta su oaivvelides daihe arvvalusas politikalaš asi dahost, mutto davja oidnujuvvu atte daina ašin, nuftgo buok æra ašin mailmest matta šaddat unokas miella ja naggatallam ja vel persovnalas soaimadæbmege. Dat læ dat, mast mi galgašeimek vælttat.

Vesteraala

bivddoværain æi goddu dal favdnadet guolek. Dalkek læk dobbege læmaš hirbmot garrasak.

Moridus Kristianiast.

læ ain sëmna mærest go ouddal. Æ- naš oasse avisain sikke mailmalas ja kristalaš avisain vuostaičuožžok dam moridusa. Maidai muttomak papain sikke statagirkoin ja friagirkoin dam sëmna dækket. Mutto dat moridus i mate orostattuvvut daina. Ain sard- nuk olbmuk »njuokčamiguim,« ja a- mas cædnamin bottek olbmuk dam moridusa iskadet.

Dat maņemus

garra dalkke Finmarkost læ Hammer- festast gaikodam lensman Walle kon- tora, mi æska læi divvuvuvvum.

Jottem aimo mielde.

Dat aigge i oro læmen gukken, čalla okta darogiel avisa, go olbmuk maskina væke bokte daihe aimospaba bokte, mi stivrrijuvvut matta galggek mattet girddet aimo čađa. Okta inge- niøra Gøtaborgast, gæn namma læ H. B. Wallin, læ 2 jage bargo maņ- nel govvadam ovta girddim-maskina, mi matta rakaduvvut arvo mielde sëmna haddai go okta cykle. Dam uobmašæme doaimatussi læ dal Gøte- borgast asatuvvum okta aktieselskap- pe, masa loek særvvam olles joavkko stuora olbmak. Engelandast læ mai- dai asatuvvum okta særvve, mi galg- ga ouddet aimo mielde jottema, ja go maidai dam særve lattoi særvest gavdnujek stuora olbmak, gæk læk oudastčuožžuk flaatast ja soattevæ- gast, jakkek olbmuk, atte læ jurda aimomaskinai adnet soađe aige. Okta dovdos aimoskipai hutke, Belamy, læ muttom engelas blađest cælkam, atte aimoskipai ollesen dakkujubme læ soađe heittujubme. Okta aimoskipa

darbaša dušše ovta olbma duššadet olles gavpuga.

Stuora addaldak.

Mailme riggasæmus olmai Rockefeller Amerikast læ skenkkim 23 miljon dollar bajasčuvvggitus særvvai. Oud- dal læ son addam 11 miljon sëmna aššai.

Japanesalažak

læk Port Arthuri ceggimen ovta muit- tobačce muittem diti daid soađest gaččam Ruošaid. Ja nubbe bacece ceggijegje si muittem diti daid gač- čam Japanesalažaid. Dam ruošalaš muittobacce baldi rakaduvvu maidai okta girikko, man ala čalluvvu: »Daid kæmpai diti, gæk sin jabme- mæsek gavdne Port Arthur gattim vuolde.«

Ruošærduamest

læ ain raffhetesvuotta. Dam 8ad bæi- ve dam manost sorbmijuvvui guver- nør Alexandrowsky. Son læi aido guođđam theater go bačatalai. Go sorbmijægje doarradalluvvui ænnati son vel baččet ovta politiofficera ja 2 æra olbma. Sorbmijægje ješge gar- raset sarjaduvvui, ja oanekažat maņ- nel jami son.

Mailme boarrasæmus skipa

læ okta skonert, man namma læ »Ragner«, mi dal barjasta Rristolka- nalast. Dat læ rakaduvvum dam ja- ge 1797 ja læ dalle 110 jage boares. Dat galgga ain læt nanos ja divtes.

Olmušlogo lassanæbme.

Daina maņemus beivin læ oud- danbigjujuvvum dam engelas parla- mentast okta čala, man sistdoallo ollo æra dingai særvest maidai læ čuovvo- vaš bajasčuvvggitus olmuš lassanæme birra mailmest daina maņemus 10 jagin:

	1895	1905
Ruošarikast	125,000,000	141,200,000
Okti ovtastattuvvum		
statain	68,934,000	83,143,000
Tysklandast	52,229,000	60,605,000
Japanest	42,271,000	47,975,000
Storbritaniast		
ja Irlandast	39,221,000	43,221,000
Frankrikast	38,459,000	39,300,000
Italiast	31,296,000	33,604,000
Østerrikast	24,971,000	27,241,000
Ungarnast	18,257,000	20,114,000
Spaniast	18,147,000	18,900,000
Uceeb rikain	47,732,000	54,166,000

Čuovvovaš gavpugin læk bagjel miljon assek:

London 4,872,710, Newyork 3,436,000
Paris 2,714,000, Berlin 2,040,000
Tokio 1,819,000, Chicago 1,699,000
Wien 1,675,000, Filadelfia 1,294,000
Moskva 1,039,000, St. Petersburg 1,
266,000, Buenos Ayres 1,026,000.

Mailmehistoria.

(Lasse 24ad nummari 1906).

Dak vuostas soaldatak.

Dast, mi læ gavdnujuvvum, dietep mi maidai, atte læi okta ješradde-jægje assyralaš rika ouddal dam jage 1500 ouddal Kristus riegedame; mi dietep atte Assyralažak oppe Babylonalažain, mutto si legje čæpeb doarrot ja vuitte damditi Babylonalažai bagjel. Si legje buorek soaldat-olbmuk, dak boarrosæmusak daihe vuostamužak mailmest, ja sin bagjel i læm buorre bittet, go si botte sin soattevavnoi, riddejægje ja vazge soaldatiguim, mak legje bivtastuvvum ruovdest juolggevuodost oaiivečokki. Okta sin gonagasain muittala: »Mon rakadegjim ovta muvra dam gavpuga ouddi, man bagjel mon legjim vuottam. Vuostahagolažai oavamušaid njuvvim mon, ja muvrai ala vanategjim mon sin nakid. Muttomak šadde sisamuvrijuvvut, muttomak hængastuvvujegje čuoldai ala ja muttomak fast russinavllijuvvujegje. Mon rakadim kransai sin oivin ja gargadasai sin gorogin.«

Ovta gonagasa namma læi Sargon; son eli arvo mielde jagest 700 ouddal Kristus ja læi okta daina buok famolæmusin sist buokain. Son vuollasis bijai Samaria ja erit doalvoi 27000 Israelitalažai fangavutti. Son rakadi ovta hærvas paladsa, mast vella gavdnujek bacatusak. 30 ravas ouddašilljo legje dam šloatast ja bagjel 200 lanja. Su bardne muittala ješječas birra, atte son læ vuollasis bigjam 100 gavpuga. »Mon læm sin bagjel vuottam,« cælkka son, »ja læm hægjem ja duššadam daid. Mon læm valddam daid vœkkavaldalašvuodain ja læm dakkam daid gudnačobman. Mu muittomærkak govddo vašalaža varast dego ravnjis.«

Ja go dak assyralaš gonagasak botte sidi vuottoin, de dpatuvai dajja, atte si dikte ovta daina bagjel-

vuittujuvvum oavamušain maršeret vuottočorrage siste, mutto nubbe oavamuša oaiive hængai su čævatest. Æra fangaidi čuggu si raigidbaksamidi ja njunnai ja cogge oarrabittaid daidi raigidi, mast si dasto laiddijegje daid.

Dak boares gonagasak legje arjalaš bačček. Æi dak ballam manmest vel legjona alage. Okta sist čalla navt: »Mon gavdnadim, go legjim bissoin vazzenen ovtain legjonin. Mon valddim dam bælljai ja rettijim saitnam dam čoli čađa. Dak læk mu gieđai dagok.«

Ja ječage legje si dego vilda spirik. Si legje viekkasak ja issorasak, ige læm vaibmolašvuotta sin lutte.

Ninive duššadubme.

Mutto si duššadegje ječaidæsek buok dai sođiguim, ja de manai singuim, nuftgo lavve mannat daid gievrar spiriguim vuovdest. Muttom bæive boatta okta spire, mi læ vel gievrar ja duššada dam. Bagjen varin bævčabælde Assyria, Iranest, asai okta olmuššlagja aralaš sogast, mak goččujuvvujegje Medalažžan. Si servve Babylonalažaiiguim ja dakke Ninive avddemen, ja Tigrisjokka sadidjuvvui gavpuga balgai ala, amas oktage oaidnet, gost dat læi golggam. Dat dpatuvai arvo mielde jagest 600 ouddal Kristus. 100 jage maŋŋel go dat famolaš Sargon læi čellam.

Nebukadnesar.

Dal læi Babylonast stuora aigge. Nebukadnesar, Babylon gonagas valdi Jerusalem ja mæsta obba dam Judalaš albimuga ja doalvoi Babyloni. Son læi hui čæppe hukest. Son divoi dam boares muvra Babylonast ja rakadi ođđa muvra dam olgobaellai. 100 porta legje dam alde, ja dat læi 100 metar alo. Son rakadi ođđa kanalai ja roggai ovta javre, mi læi 7 mila birra, »Mon rakadegjim famolaš jogaid ædnam mietta cælkka son, vazzet dai rasta læi dego stuora mæra rasta vazzet.« Son rakadi maidai čaba tempelid ja gonagas gardemid, gilvagardid rakadi son stuora muvralovtai ala, nuft atte dat čajeti dego dak hœnggajegje aimost.

Nebukadnesar rika dušša.

Nebukadnesar beivi loapa gæččen, muittaluvvu, manai gonagas dake ala su gonagas garddemest ja dieđeti, atte farga su rika dušša. Ige

læm gukka dast maŋŋel — jagest 538 — rabai Babylon su portaides persalaš gonagasa Kyros ouddi; dastgo dal legje Medalažak vuottatallam muttom æra aralaš albmugest, mi maidai asai Iranest. Si namatuvvujegje Persalažžan. Kyros, Persalažai gonagas, vuodđodi ovta ođđa famolaš rika. Mutto vela gukka dam rajest læi Babylon dat stuoremus gavpug Asiast.

Maid Europa albmugak læk oappam.

Europa albmugak læk ollo oappam daina olbmuin, gæk asse Euftrat ja Tigris baldast. Si oppe malma dovdđat ædnam siste, si oppe dutkat nastid ja rakadet mintu, mitto ja vævta adnet.

Ječa si gal æi læk læmaš min oapatægjek, mutto æra asialaš olbmuk, gæk legje oappam Babylonialažain, Assyrialazažain ja Egyptalazažain. Okta daina borjasti Middelappai, gost dam ragjai vel i læm skipa jottam, ja laddi sulluidi ja ædnamidi ja bijai dieđo gaddai. Dak legje mailme vuostas mærraolbmuk. Sin goččudegje Fønikalazažan.

Fønikalazažak.

Vuost muittalep mi vebaš sin ædnam birra. Mærra læi dam albimuga jedditus. Ædnam i læm sist ollo dušše okta soega holbbe væstabæld Judalaš ædnama, ja datge uccan ædnam læi ludoduvvum Libanon varin, nuft atte læi lossat jottet gadde mielde. Mutto Libanon alde legje stuora cedermuorra-vuovdek ja čera muorrasortak mak legje gidda 30 metar allagak. Daggar muorak legje hui vuokkas skipai rakadæbmai, ja matke bagjel ædnama Assyriai ja Babyloni i læm gukke. Arabia meci bagjel botte jottek galvvo-raidoiguim Indiast. Egypteni læi sist mæramatke. Ja Fønikalazažak legje garra mærraolbmuk, gæk juokke roasast ja barost æi suorgganam. Si borjastegje lulas Palæstina gaddeguoraid. Havnak dobbe čei læm; mutto si rakadegje havnaid (moljaid) geđgin.

Menfiset Egyptenest legje nuft ollo Fønikalazažak, atte sist læi dobbe olles gavpugoasse. Si borjastegje maidai væstas appai Europa ja Asia gaskast, gost læk ædnag sullok, nuft atte skipak matte bæssat sullost sulloi ja hamana gavdnat igji. Daina sulloin gavdne si maidai juoida, mi sin dokko filli. Muttomi alde gavdnu purpur, muttomi alde fast golle. Purpur i gavdnum ædnag baiken, nuft atte dat læi hui divras galvvo; dastgo buok fina olbmuk Nuorttaædnamin sitte daggar biktasid, mak legje baidnujuvvum purpurast.

»Nuorttanaste« čalle, prentejægje ja olgusadde læ G. F. Lund Sigerfjord, Vesteraalen.